

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

PBL kunskapsbanken

– en handbok om plan- och bygglagen

PBL-kunskapsbankens sidor om uppföljning av tillsyn under 2014

2016-03-14

Innehåll

3	Uppföljning tillsyn
5	Boverket och länsstyrelsens tillsynsvägledning
7	Överklagade kommunala tillsynsbeslut
10	Statistik tillsyn
19	Tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder
29	Öppna data tillsyn

Uppföljning tillsyn

Boverket ska årligen samla in och sammanställa uppgifter om hur tillämpningen av plan- och bygglagen har utvecklats. Syftet med detta är att undersöka hur plan- och bygglagen tillämpas i kommunerna och att få kännedom om aktuella förhållanden.

Metoden för insamling av underlag om kommunernas arbete med tillsyn sker dels via en enkät som skickas ut till kommunerna via länsstyrelsen och dels via Boverkets årliga plan- och byggenkät som besvaras av länsstyrelserna. Underlaget bygger också på erfarenhetsutbyte och uppföljning från Boverkets övriga verksamhet inom tillsynsområdet.

Under rubriken "Boverkets och länsstyrelsernas tillsynsvägledning till byggnadsnämnderna" i vänstermenyn hittar du information om länsstyrelsernas och Boverkets ansvar inom tillsynsvägledning och uppföljning samt vad som har gjorts under 2014.

Under rubriken "Statistik" finns en redovisning av kommunernas svar på den enkät som skickats ut via länsstyrelserna. Där finns också en jämförelse med 2013, vilket var det första året som enkäten skickades ut.

Under rubriken "Tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder" hittar du information om länsstyrelsens uppföljning av kommunernas tillsynsarbete med tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder.

Under rubriken "Öppna data tillsyn" i vänstermenyn redovisas alla svar som har lämnats från kommunerna

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#) [<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument->

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[[### Dokument](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338]</p><hr/></div><div data-bbox=)

[Regleringsbrev Boverket 2014](#)

[[globalassets/vagledning/kunskapsbanken/uppfoljning-2014/regleringsbrev-boverket-2014\]](#)

129 kB

[Regleringsbrev länsstyrelserna 2014](#)

[[globalassets/vagledning/kunskapsbanken/uppfoljning-2014/regleringsbrev-lansstyrelserna-2014\]](#)

236 kB

Boverket och länsstyrelsens tillsynsvägledning

Tillsynsvägledning till byggnadsnämnderna är en gemensam uppgift för Boverket och länsstyrelserna och vi ska aktivt samverka och samordna arbetet.

Boverkets tillsynsvägledning

Boverket har under 2014 i samverkan med länsstyrelsen arbetat med att ta fram skriftlig tillsynsvägledning som i slutet av året publicerades på PBL kunskapsbanken. Texterna är tänkta att fungera som hjälp för kommunerna under tillsynsarbete och vid utformning och formulering av tillsynsbeslut. Eftersom de publicerades under slutet av 2014 är det för tidigt att dra några slutsatser om vilken inverkan de haft på kommunernas tillsynsarbete.

Under 2015 arbetar Boverket vidare med att ta fram ett beräkningsprogram som ska hjälpa kommunerna med att beräkna byggsanktionsavgifter.

Boverkets tillsynsvägledning har också bestått av deltagande på länsstyrelseträffar, regelbundna videomöten med en arbetsgrupp inom länsstyrelsernas forum för hållbart byggande, samt besvarande av mejl- och telefonfrågor från kommunerna och länsstyrelserna.

Länsstyrelsernas tillsynsvägledning

Länsstyrelserna har i enkätsvaren uppgett att deras tillsynsarbete under 2014 har skett genom bland annat uppföljning och utvärdering av kommunernas arbete kring tillgänglighet och enkelt avhjälpta hinder, kommunbesök och samrådsmöten, nätverksträffar, seminarium och utbildningar, deltagande i nationella utvecklingsprojekt och besvarande av mejl- och telefonfrågor. Länsstyrelserna har även medverkat i Boverkets arbete med att ta fram vägledningstexter kring tillsyn till PBL kunskapsbanken.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#) [<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument->

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[[\[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\\]\]\(#\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-</p></div><div data-bbox=)

Dokument

[Regleringsbrev Boverket 2014](#)

[[globalassets/vagledning/kunskapsbanken/uppfoljning-2014/regleringsbrev-boverket-2014\]](#)

129 kB

[Regleringsbrev länsstyrelserna 2014](#)

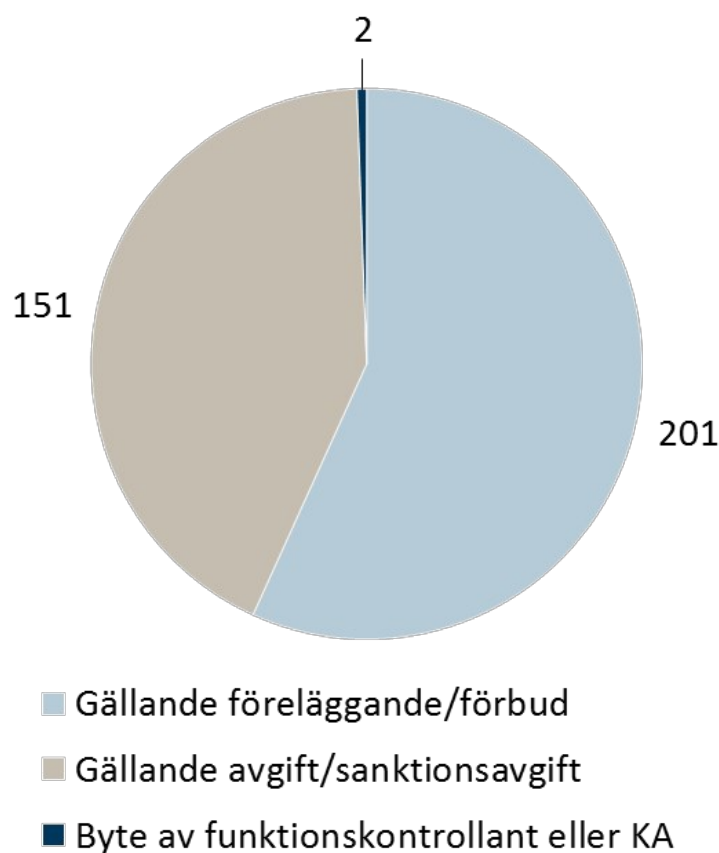
[[globalassets/vagledning/kunskapsbanken/uppfoljning-2014/regleringsbrev-lansstyrelserna-2014\]](#)

236 kB

Överklagade kommunala tillsynsbeslut

Kommunala tillsynsbeslut kan överklagas till länsstyrelsen. Det kan gälla till exempel beslut om föreläggande och förbud eller beslut om byggsanktionsavgifter.

Under 2014 överklagades 374 kommunala tillsynsbeslut enligt plan- och bygglagen och äldre plan- och bygglagen till länsstyrelserna. Av dessa gällde 201 förelägganden eller förbud, 151 avgift/byggsanktionsavgift och 2 byte av funktionskontrollant eller kontrollansvarig enligt 11 kap 34 och 35 § plan- och bygglagen (PBL).

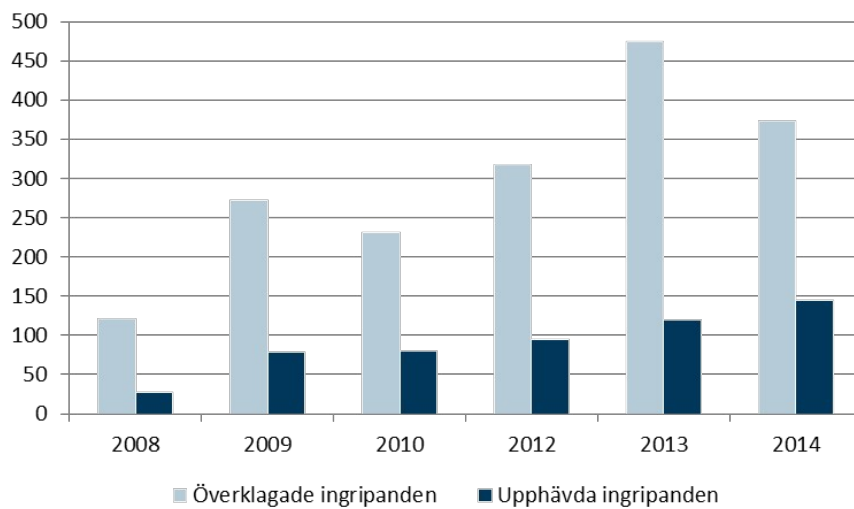

Överklagade tillsynsbeslut 2014 fördelat på kategori. Källa: Länsstyrelsernas tillsynsenkät. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Av de 374 överklagade tillsynsbesluten upphävdes 144. Av de upphävda tillsynsbesluten gällde 71 föreläggande eller förbud, 74 avgift/byggsanktionsavgift och 1 byte av funktionskontrollant eller kontrollansvarig enligt 11 kap 34 och 35 § PBL.

I jämförelser med 2013 har antalet överklagade tillsynsbeslut minskat. Andelen upphävda tillsynsbeslut har däremot ökat. 2013 upphävdes 25 procent av de överklagade beslut medan det under 2014 har ökat till 38 procent. Det är

beslut om avgift/byggsanktionsavgift som har upphävts i större utsträckning än under 2013. Det finns inte någon statistik från 2011 eftersom frågan inte var med i 2011 års enkät.

Antal överklagade och upphävda kommunala tillsynsbeslut 2008-2014. Källa: Länsstyrelsernas tillsynsenkät. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Boverket

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#) [<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument->

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[[\[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\\]\]\(#\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-</p></div><div data-bbox=)

Dokument

[Regleringsbrev Boverket 2014](#)

[[globalassets/vagledning/kunskapsbanken/uppfoljning-2014/regleringsbrev-boverket-2014\]](#)

129 kB

[Regleringsbrev länsstyrelserna 2014](#)

[[globalassets/vagledning/kunskapsbanken/uppfoljning-2014/regleringsbrev-lansstyrelserna-2014\]](#)

236 kB

Statistik tillsyn

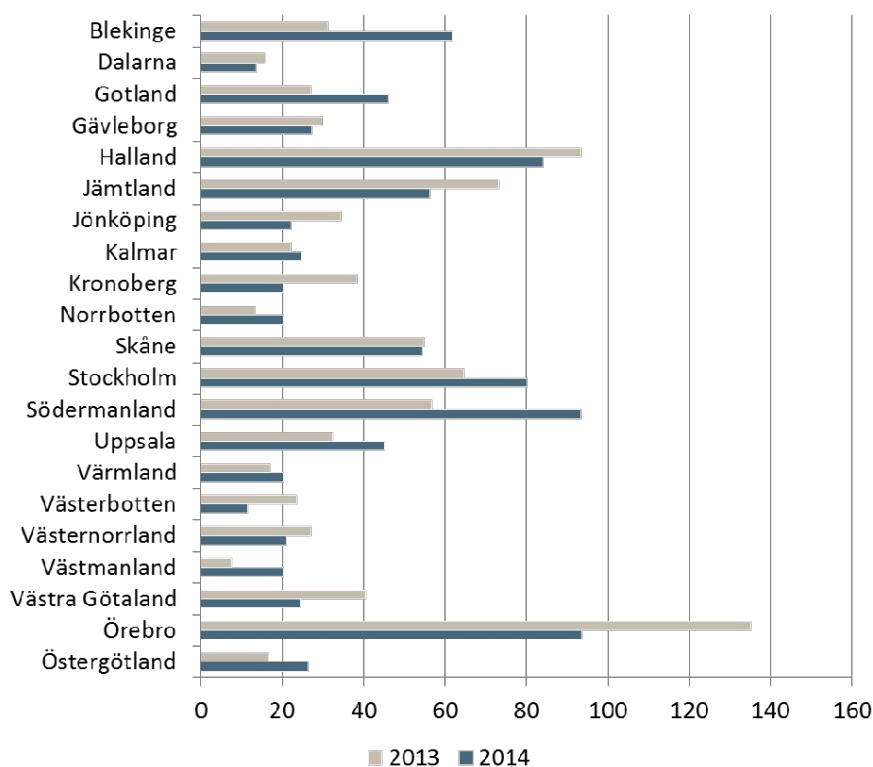
Boverket och länsstyrelserna ska enligt plan- och byggförordningen och uppdrag i regleringsbrevet följa upp samt utvärdera byggnadsnämndernas tillsynsarbete. I följande avsnitt redovisas kommunernas svar på den enkät som skickats ut via länsstyrelsen samt en jämförelse med 2013, vilket var det första året som enkäten skickades ut.

Stapeldiagrammen visar ett snittvärde av länens redovisade svar per kommun. I en del frågor förekommer stora skillnader inom länen som inte framgår av diagrammen. De ger dock en överskådlig bild av hur det ser ut i landet och i respektive län. Observera att värdena från Blekinge län för 2014 grundar sig på svar från endast en av fem kommuner.

Svarsfrekvensen i år är högre än den var förra året. Totalt har 250 kommuner besvarat enkäten, vilket ger en svarsfrekvens på 86 procent. Svarsfrekvens för förra året var 232 kommuner (80 procent). Kommunerna som besvarat enkäten har inte besvarat alla frågor. Någon kvalitetsgranskning av svaren har inte gjorts.

Nya tillsynsärenden 2014

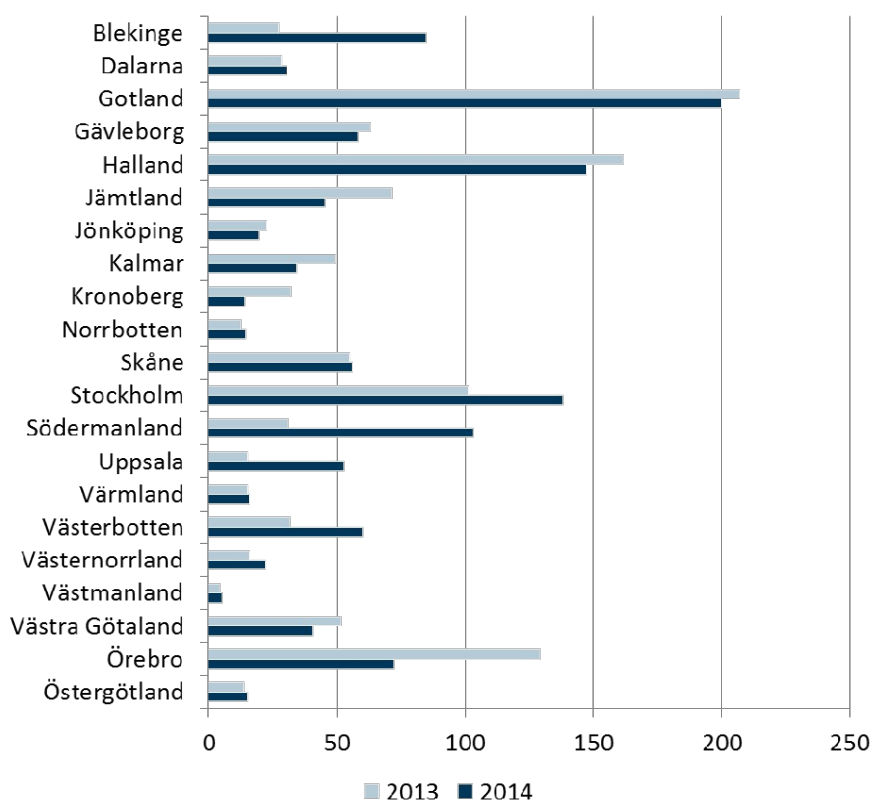
Totalt sett verkar kommunerna ha öppnat fler tillsynsärenden under 2014 jämfört med 2013. 2013 uppgav kommunerna att de hade öppnat 9 231 tillsynsärenden, motsvarande siffror för 2014 är 9 678. Ökningen kan dock bero på att fler kommuner har besvarat enkäten i år än förra året. Det skiljer sig åt mellan de olika länen, och i vissa län har det öppnats fler tillsynsärenden 2013 jämfört med 2014.

Antal tillsynsärenden som påbörjats/öppnats under 2013 och 2014 redovisat som ett medelvärde per län. Källa: Kommunenkät lov och tillsyn, Boverket. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Ärenden i balans

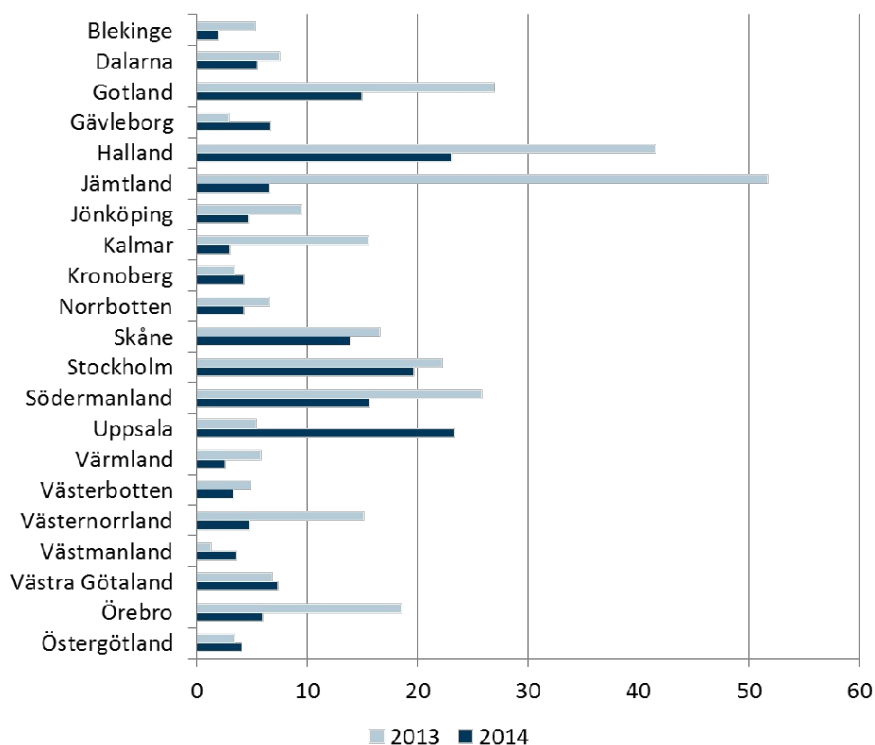
I brist på resurser riskerar tillsynsärenden att hamna "på hög". Totalt sett har kommunerna fler inneliggande tillsynsärenden som inte var avgjorda i slutet av 2014 jämfört med slutet av 2013. 2013 uppgav kommunerna att de hade 10 864 öppna tillsynsärenden vid utgången av året, motsvarande siffra för 2014 var 12 511. Detta kan dock delvis bero på en högre svarsfrekvens 2014 än 2013.

Antal inläggande tillsynsärenden under slutet av 2013 och 2014 redovisat som ett medelvärde per län. Källa: Kommunenkät lov och tillsyn, Boverket. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Ärenden som resulterat i någon form av ingripande

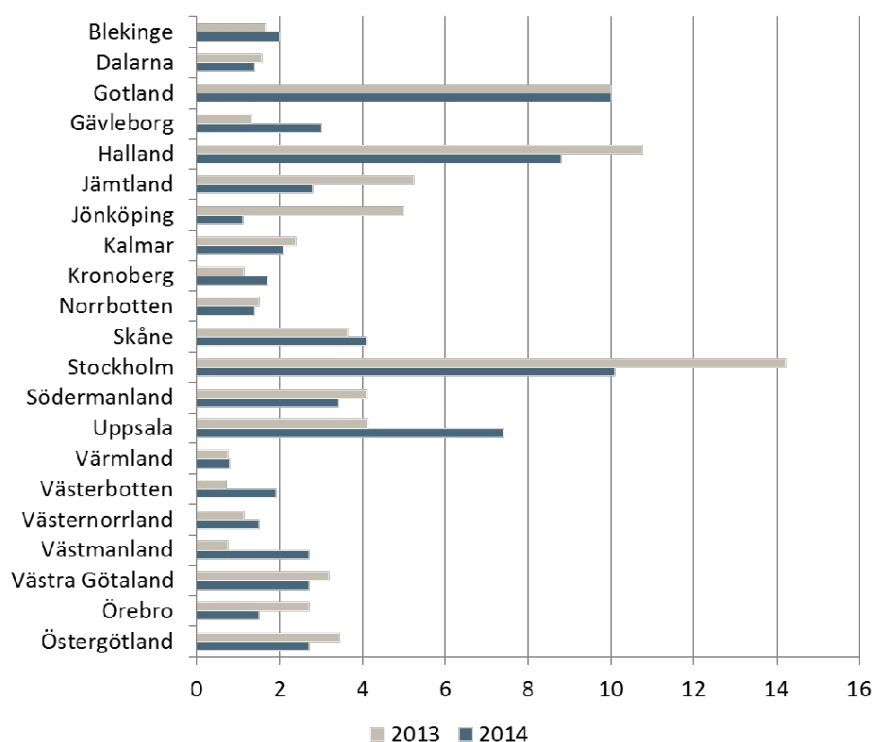
Antalet ingripandebeslut har minskat 2014 jämfört med 2013. 2013 uppgav kommunerna att de fattat 2 626 beslut om ingripanden, motsvarande siffra för 2014 var 2 162. Av frågeställningarna och svaren från kommunerna framgår dock inte hur många ärenden som har avslutats med ett beslut om att inte ingripa. En del av minskningen i antalet ingripanden skulle kunna förklaras av dessa ärenden.

Antal tillsynsärenden som resulterat i tillsynsningripanden under 2013 och 2014 redovisat som ett medelvärde per län. Källa: Kommunenkät lov och tillsyn, Boverket. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Antal beslut om byggsanktionsavgifter

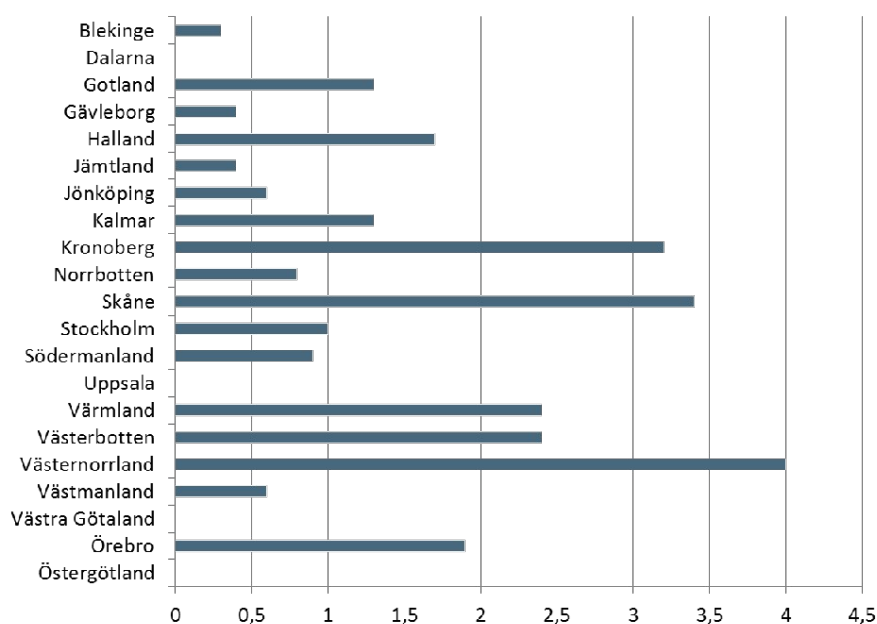
Antalet beslut om byggsanktionsavgift ligger på ungefär samma nivå som förra året. Kommunerna tar således fortfarande få beslut om byggsanktionsavgift trots att nivån för dessa setts över och trots att byggnadsnämnden har möjlighet att sätta ned avgiften till en fjärdedel eller hälften om avgiften inte står i rimlig proportion i förhållande till den överträdelse som begåtts.

Antal beslut om byggsanktionsavgifter 2013 och 2014 redovisat som ett medelvärde per län. Källa: Kommunenkät lov och tillsyn, Boverket. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Antal föreläggande och/eller förbud om de tekniska egenskapskraven

Av det totala antalet föreläggande och/eller förbud är det relativt få som gäller de tekniska egenskapskraven. Totalt handlar det om 358 beslut över landet. Frågan är ny och därför saknas statistik från 2013.

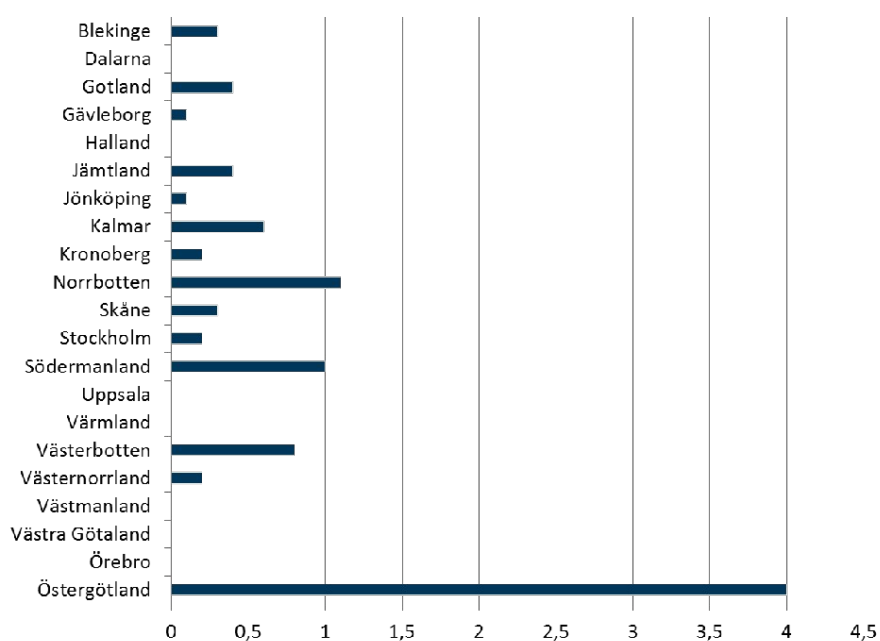
Antal föreläggande och/eller förbud gällande de tekniska egenskapskraven för

2014 redovisat som ett medelvärde per län. Källa: Kommunenkät lov och tillsyn, Boverket. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Antal ingripanden med anledning av uteblivna anmälningar inför startbesked för åtgärder som lovbefriats enligt 9 kap 4a-4c §§ PBL

Antalet tillsyns-ingripanden (81 stycken) på grund av uteblivna anmälningar inför startbesked för åtgärder som befriats från lov enligt 9 kap 4a-4c §§ PBL är lågt i jämförelse med det totala antalet anmälningar inför startbesked som inkom under 2014 för sådana åtgärder (totalt 5 247). Vilka slutsatser det går att dra av detta är något som får följas upp mer ingående i ett senare skede då det kan dröja innan det kommer till byggnadsnämndens kännedom att det finns skäl att ingripa.

Lagändringar om bygglovbefriade åtgärder trädde dessutom i kraft först den 2 juli och perioden avser därför inte hela året. Frågan är ny och därför saknas statistik från 2013.

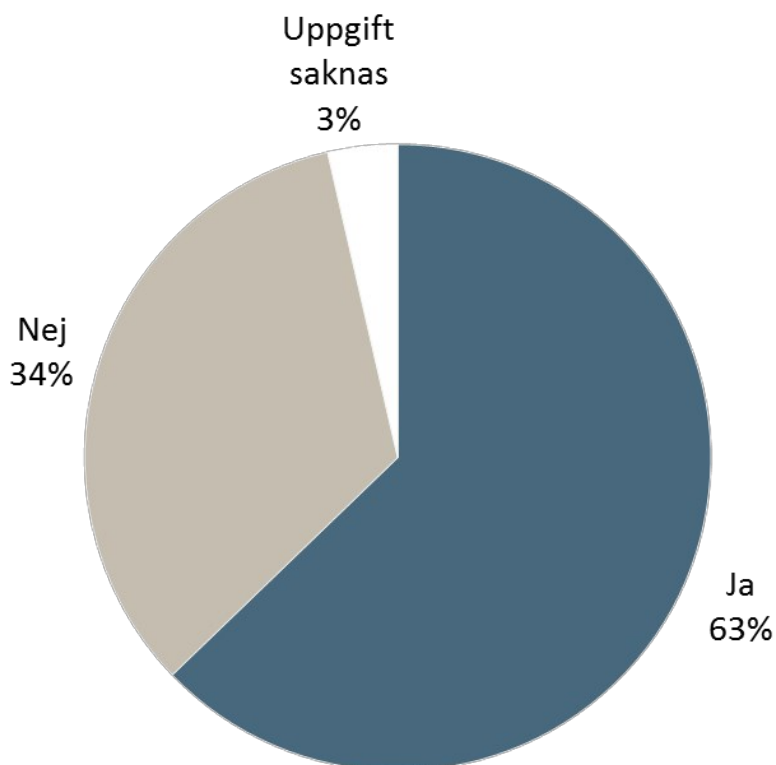
Antal ingripanden som fattats på grund av uteblivna anmälningar in för startbesked för åtgärder som befriats från lov enligt 9 kap 4a-4c §§ PBL år 2014 redovisat som ett medelvärde per län. Källa: Kommunenkät lov och tillsyn, Boverket. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Uppföljning av tillsynsarbetet

Det är ett krav i PBL att kommunerna ska följa upp sitt tillsynsarbete. Något krav för kommunerna att göra en "tillsynsplan" finns däremot inte. Det finns dock kommuner som gör detta ändå eller har uppföljning/planering som en del av sin verksamhetsplan. Uppföljning av tillsynsarbetet blir svårare att

genomföra om det inte finns något att följa upp det mot.

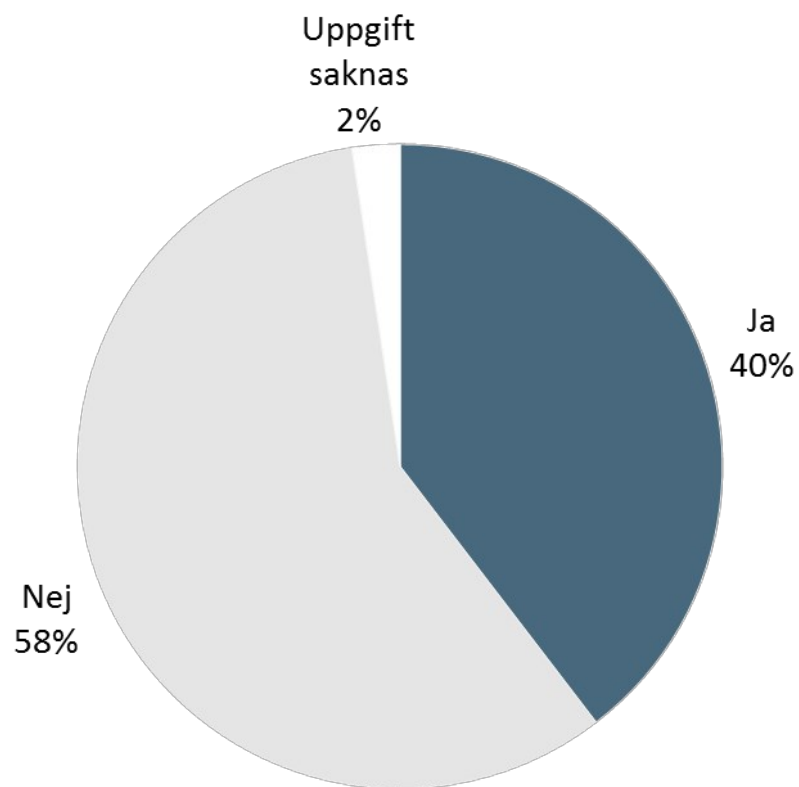
Andelen kommuner som anger att de inte följer upp tillsynsarbetet är lika stor som förra året. Fler kommuner än tidigare anger att de följer upp sitt tillsynsarbete. Samtidigt har dock andelen kommuner som svarat på frågan ökat så det går inte att dra några säkra slutsatser om att det verkligen har skett en ökning av antalet kommuner som följer upp sitt tillsynsarbete.

Antal kommuner som uppger att de kommer göra en uppföljning och utvärdering för tillsynen under 2014. Källa: Kommunenkät lov och tillsyn, Boverket. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Planering av tillsynsarbetet

Fler kommuner än tidigare anger att de följer upp sitt tillsynsarbete. Samtidigt har dock andelen kommuner som svarat på frågan ökat så det går inte att dra några säkra slutsatser om att det verkligen har skett en ökning av antalet kommuner som följer upp sitt tillsynsarbete. Även om det inte finns något krav i PBL på att planera tillsynsarbetet väljer många kommuner att upprätta en tillsynsplan.

Antal kommuner som anger att de gjort en behovsbedömning och planering för byggnadsnämndens tillsyn år 2014. Källa: Kommunenkät lov och tillsyn, Boverket. Klicka på bilden för att se den i större format. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#) [<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument->

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[[\[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\\]\]\(#\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-</p></div><div data-bbox=)

Dokument

[Regleringsbrev Boverket 2014](#)

[[globalassets/vagledning/kunskapsbanken/uppfoljning-2014/regleringsbrev-boverket-2014\]](#)

129 kB

[Regleringsbrev länsstyrelserna 2014](#)

[[globalassets/vagledning/kunskapsbanken/uppfoljning-2014/regleringsbrev-lansstyrelserna-2014\]](#)

236 kB

Tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder

Krav på tillgänglighet i publika miljöer har funnits i plan- och bygglagstiftningen sedan 1960-talet och kravnivån har utvecklats efterhand. Kraven ställs när man bygger nytt och när man gör större förändringar. För att öka tillgängligheten i samhället för personer med funktionsnedsättning i en snabbare takt behöver man även förbättra befintliga miljöer, inte bara invänta att de byggs om eller ersätts.

Sedan år 2001 finns det därför bestämmelser med krav om att enkelt avhjälpna hinder ska åtgärdas i lokaler dit allmänheten har tillträde, så kallade publika lokaler, och på allmänna platser.

När reglerna infördes angav regeringen i förarbetena till lagstiftningen som målsättning att samtliga enkelt avhjälpna hinder skulle vara avhjälpna senast vid utgången av år 2010. Trots det finns det fortfarande många enkelt avhjälpna hinder i publika lokaler och på allmänna platser.

Kommunernas byggnadsnämnder ska utöva tillsyn över att reglerna om enkelt avhjälpna hinder följs. Ett tillsynsärende kan aktualiseras efter en anmälan utifrån eller på byggnadsnämndens eget initiativ.

I enlighet med uppdrag 43 i länsstyrelsens regleringsbrev för 2014 har länsstyrelserna följt upp och utvärderat byggnadsnämndernas tillsynsarbete. I samband med detta har de särskilt granskat byggnadsnämndernas tillsyn av bestämmelserna om tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder. Uppdraget har redovisats till Boverket.

Länsstyrelsernas redovisning består av en sammanställning av svar på en enkät som de skickat ut till landets byggnadsnämnder. Boverket har fått in sammanställning från 19 av landets 21 länsstyrelser. Av landets 290 kommuner har totalt 215 (74 procent) besvarat enkäten.

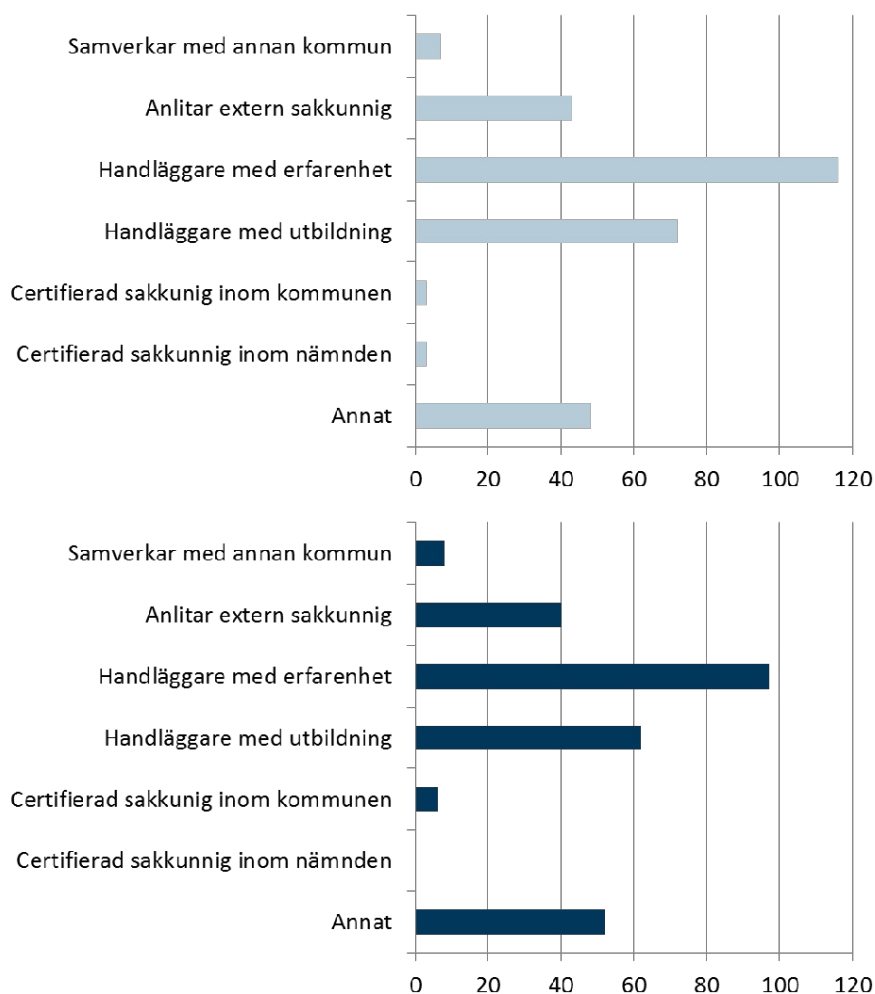
De analyser som länsstyrelserna skickat in till Boverket och som redovisas nedan är baserade på svaren från dessa kommuner. Alla svarande kommuner har inte besvarat alla frågor. Vissa frågorna är flervalsfrågor där flera alternativ har kunnat väljas. Någon kvalitetsgranskning av svaren har inte gjorts.

Byggnadsnämndernas resurser, organisation och kompetens

Omkring 55 procent av byggnadsnämnderna anger att kommunen inte har någon tjänsteman/funktion med uttalat ansvar för tillgänglighetsfrågorna. Majoriteten av (70 procent) anger att de har ett funktionshindersråd eller motsvarande i kommunen. En del byggnadsnämnder samarbetar dock inte med dessa.

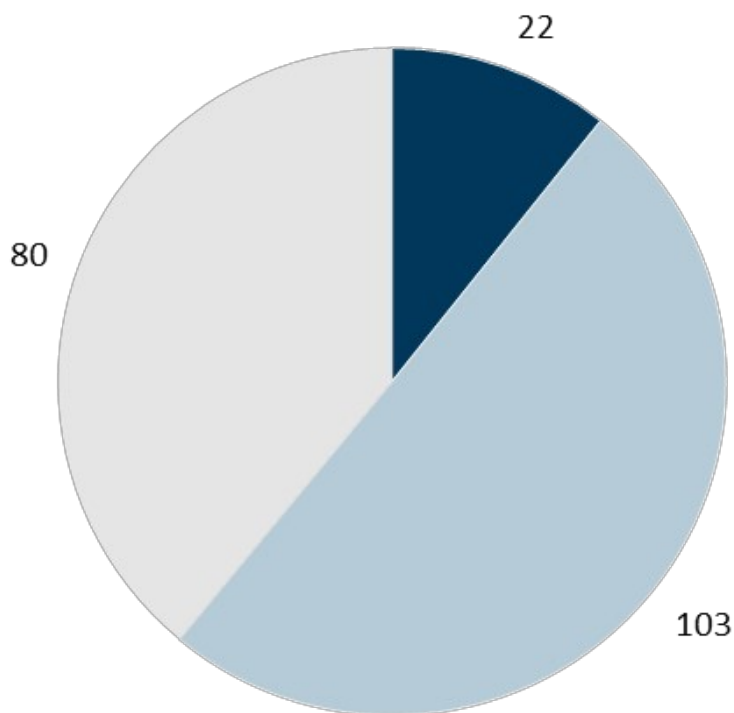
Det vanligaste är att byggnadsnämnderna säkerställer kompetens för att

bedöma tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder genom att ha handläggare med utbildning eller erfarenhet av dessa frågor. När det gäller typ av utbildning så nämns som exempel arkitekt och byggingenjörutbildningar, diverse kortare kurser och utbildningar inriktade mot tillgänglighet samt även längre kurser. När det gäller erfarenhet nämns till exempel flerårigt arbete med frågorna som byggnadsinspektör och bygglovshandläggare samt handläggare med erfarenhet av att handlägga ansökningar om bostadsanpassningsbidrag.

Byggnadsnämndens tillgång till kompetens att bedöma tillgänglighet (övre bilden) och enkelt avhjälpna hinder (nedre bilden). Källa: Länsstyrelsens tillsynsenkät. Illustration: Boverket

Majoriteten av byggnadsnämnderna uppger att det saknas resurser för att fullt ut kunna arbeta med enkelt avhjälpna hinder. 22 byggnadsnämnder uppger sig dock ha tillräckligt med resurser för att arbeta med frågan.

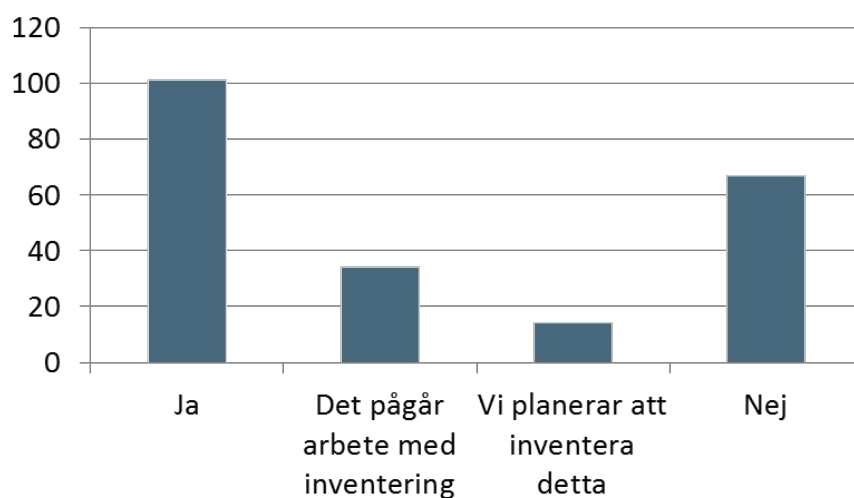
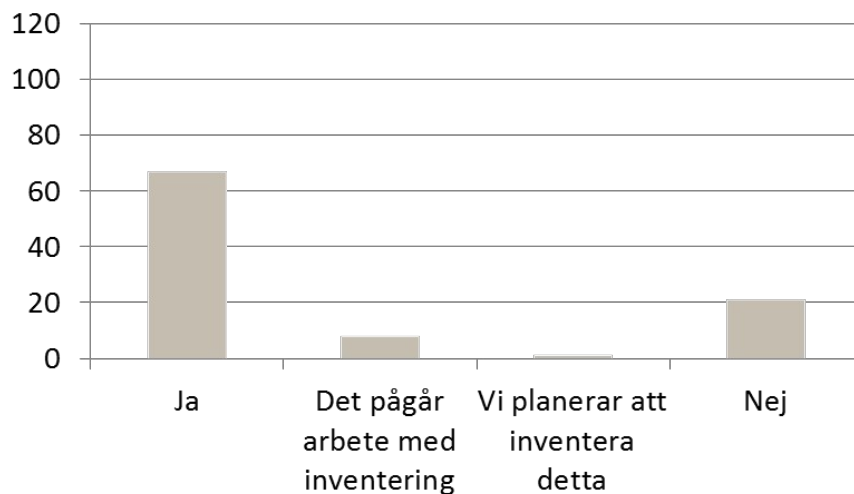

- Har tillräckligt med resurser
- Hinner inte med allt som ska göras
- Har inte resurser för att arbeta med frågan

Byggnadsnämndernas resurser för att arbeta med tillsyn över enkelt avhjälpna hinder. Källa: Länsstyrelsens tillsynsenkät. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Enkelt avhjälpna hinder

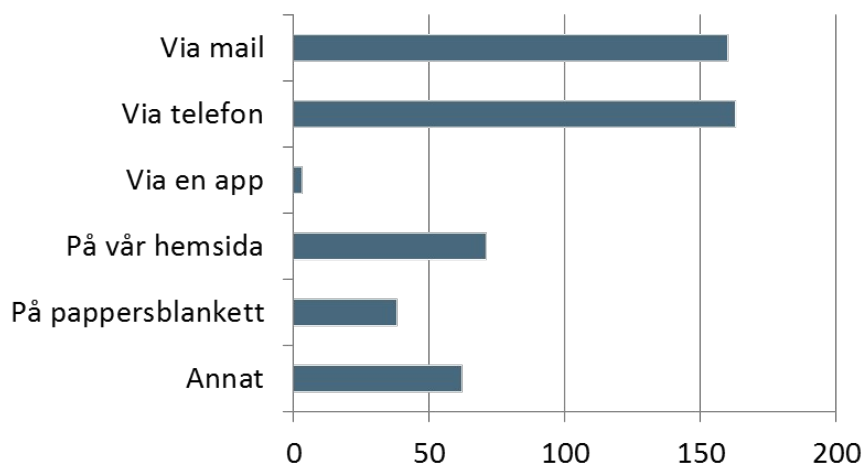
Majoriteten av byggnadsnämnderna som svarat uppger att man gjort en inventering av lokaler dit allmänheten har tillträde. Detsamma gäller tillgängligheten till allmänna platser, dock är svarsfrekvensen på denna frågeställning låg. 21 byggnadsnämnder uppger att man med utgångspunkt från inventeringarna har gjort en åtgärdsplan för hur och när dessa hinder ska vara avhjälpna.

Om byggnadsnämnderna har inventerat tillgängligheten till allmänna platser och lokaler dit allmänheten har tillträde. Källa: Länsstyrelsens tillsynsenkät.

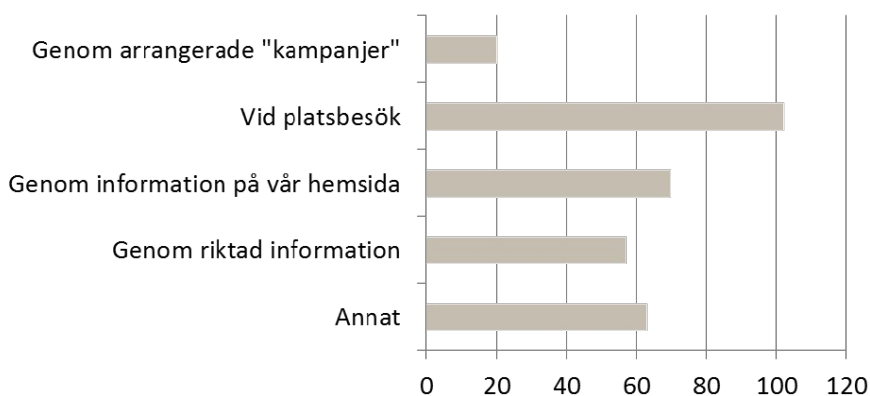
Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Det vanligaste sättet som allmänheten kan anmäla brister i tillgängligheten och enkelt avhjälpna hinder till byggnadsnämnden är via telefon eller mejl. Majoriteten av byggnadsnämnderna (77 procent) uppger att de saknar skriftliga rutiner för att hantera medborgares anmälningar om brister i tillgängligheten.

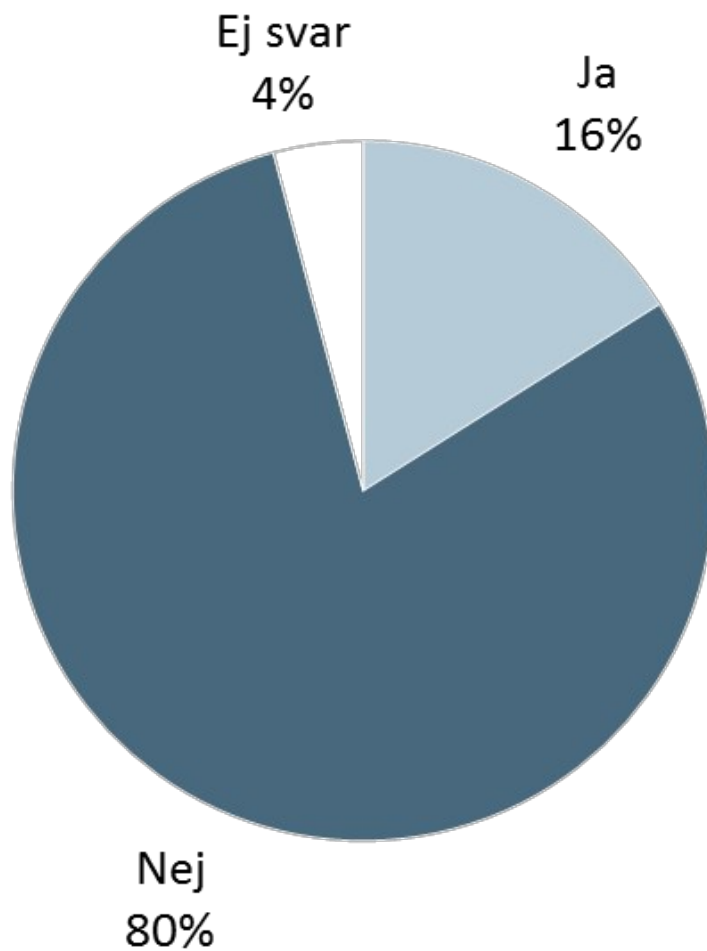
Hur allmänheten kan anmäla brister om enkelt avhjälpna hinder till byggnadsnämnden. Källa: Länsstyrelsens tillsynsenkät. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Det vanligaste sättet som fastighetsägare kan få information om tillgänglighet och enkelt avhjälpna hinder är vid byggnadsnämndens arbetsplatsbesök under byggtiden, men det är också relativt vanligt att det sker genom riktad information (till exempel utskick till fastighetsägare och olika typer av informationsträffar), information på hemsidan eller på annat sätt. Exempel på andra sätt är: kontakter med byggnadsnämnden, tryckt tillgänglighetsguide, broschyrer och tidigare gjorda inventeringar.

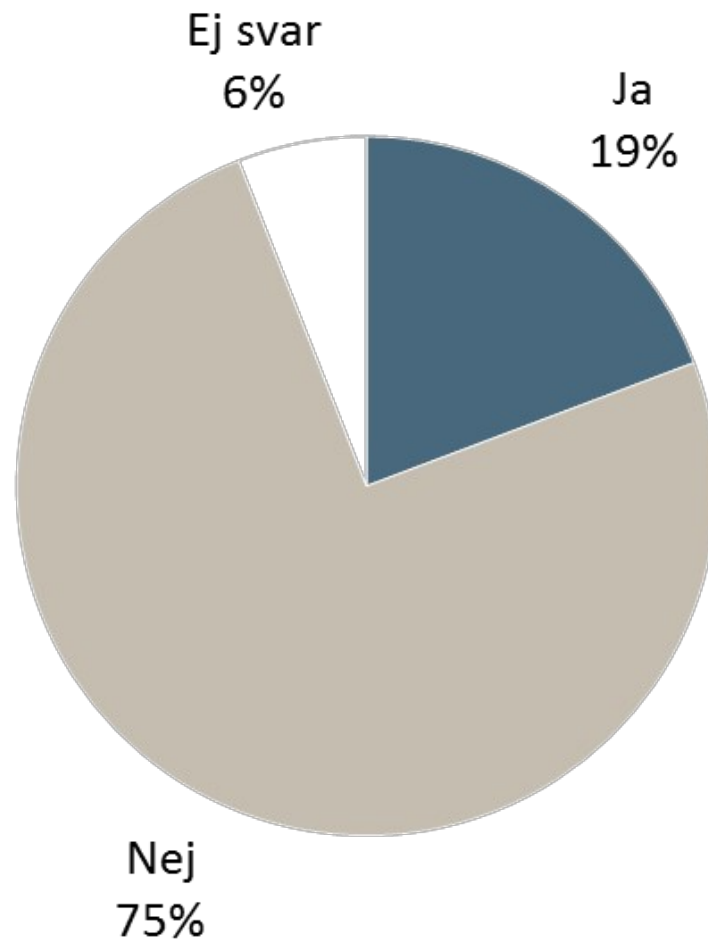

Hur fastighetsägare och byggherrar kan få information om enkelt avhjälpna hinder från byggnadsnämnden. Källa: Länsstyrelsens tillsynsenkät. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Endast 16 procent av byggnadsnämnderna uppger att de fattat beslut om åtgärdsföreläggande när det gäller enkelt avhjälpna hinder. Av de som har fattat beslut om förelägganden uppger de flesta att det handlar om ett fåtal beslut. Det finns dock byggnadsnämnder som sticker ut och uppger att de utfärdat över 100 förelägganden sedan 2008. 19 procent av byggnadsnämnderna uppger att man fattat beslut om en policy eller liknande om tillgänglighet och/eller enkelt avhjälpna hinder.

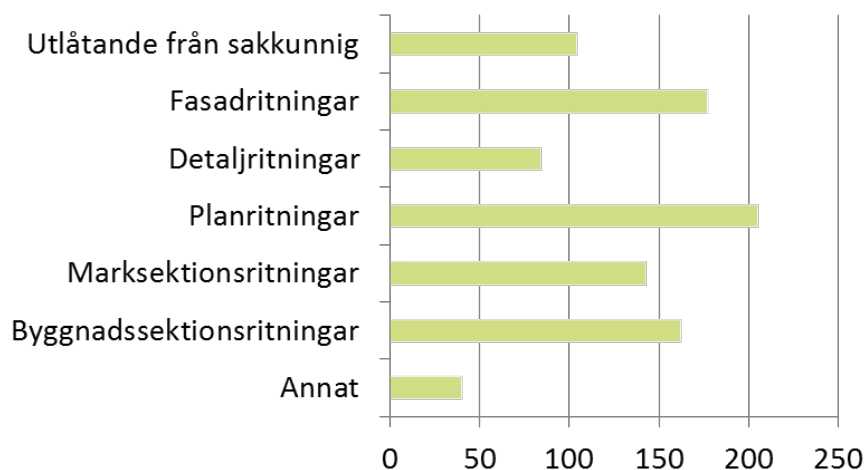
Om byggnadsnämnden utfärdat förelägganden gällande enkelt avhjälpta hinder.
Källa: Länsstyrelsens tillsynsenkät. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Om byggnadsnämnden tagit ett beslut om policy gällande tillgänglighet och/eller enkelt avhjälpta hinder. Källa: Länsstyrelsens tillsynsenkäten. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

Tillgänglighet

Det vanligaste som begärs in i samband med tillgänglighetsprövningen i bygglov och inför startbesked är planritningar, fasadritningar och byggnadssektionsritningar. Det är även relativt vanligt att begära in marksektionsritningar, detaljritningar och utlåtande från sakkunnig.

Handlingar som byggnadsnämnden begär in för att kunna bedöma tillgängligheten i samband med bygglov eller startbesked. Källa: Länsstyrelsens tillsynsenkät. Illustration: Isabelle Ripa, Boverket

37 procent av byggnadsnämnderna uppger att de någon gång krävt att en verifiering av tillgängligheten ska utföras av certifierad sakkunnig. 38 procent av byggnadsnämnderna har krävt det genom en punkt i kontrollplanen.

41 procent av byggnadsnämnderna uppger att de har en avstämning med kontrollansvarig och certifierad sakkunnig i samband med slutsamrådet. Det är främst i större projekt som detta sker, till exempel skolor, hotell, äldreboenden, flerbostadshus och idrottsarenor.

Analys

Nuläget

15 av landets 21 länsstyrelser har gemensamt tagit fram en analys av enkätensvaren. 5 länsstyrelser har lämnat in egna analyser. Utifrån länsstyrelsernas analyser och resultatet av enkäterna går det att utläsa att arbetet med enkelt avhjälpna hinder är ett tillsynsområde som hos de flesta byggnadsnämnder är lågt prioriterat. Det saknas tid och resurser, reglerna upplevs som svårtolkade och mycket ansvar läggs på enskilda tjänstemän att försöka hävda tillgänglighetskraven mot fastighetsägare.

Flera faktorer bidrar till att byggnadsnämnderna inte bedriver tillsyn i den omfattning som de borde. De saknar bland annat resurser för tillsyn och en tillsynsplan som grund för prioritering. Tillsynen över enkelt avhjälpna hinder och tillgänglighet är inte heller prioriterat och reglerna upplevs som svårtillämpade. Byggnadsnämnderna har också ett behov av mer tillsynsvägledning från länsstyrelserna och Boverket i frågan.

Förslag till åtgärder

I den gemensamma analysen från 15 länsstyrelser finns förslag på ett antal tillsynsåtgärder för att arbetet med enkelt avhjälpna hinder ska kunna

utvecklas. Det finns också förslag på ändringar i lag och förordning som skulle kunna åstadkomma en ökad tillsyn.

Länsstyrelser lyfter fram följande åtgärder för att utveckla tillsynsarbetet:

- ett tydligt budskap från regering/Boverket om att frågorna är viktiga, eventuellt med tillskott av särskilda medel
- att förslag och rutiner för hur man kan arbeta med frågorna lyfts fram
- att det sker en ökad tillsynsvägledning till kommunerna och uppföljning av tillsynsvägledningen för att kunna se framsteg och motivera kommunerna
- att det ställs tydliga krav från byggnadsnämnderna på byggherrar att det i handlingar ska framgå hur tillgänglighetskraven ska uppfyllas

De regeländringar som länsstyrelserna anser bör utredas är:

- att införa krav på tillsynsplan för byggnadsnämnderna motsvarande vad som idag finns för länsstyrelserna och Boverket
- att förtydliga reglerna om vad som är ett enkelt avhjälp hinder alternativt införa en omvänd bevisbörda för om ett hinder är enkelt avhjälp eller inte
- ge en möjlighet för organisationer som företräder funktionshindrade att överklaga byggnadsnämndernas beslut om att ingripa eller inte ingripa i ett tillsynsärende

Boverket anser att länsstyrelsens förslag till ändringar på lagändringar är värda att överväga. Genom att upprätta tillsynsplaner kan byggnadsnämnden i högre utsträckning planera sitt arbete.

De kan få en överblick över vilka tillsynsområden som är lågt prioriterade och som kan behöva ökade resurser. Det ger också en bra överblick över vilken typ av tillsyn som byggnadsnämnden är ansvarig för och en bättre möjlighet att prioritera viss typ av tillsyn i ett flerårigt perspektiv allteftersom behoven ändras.

Länsstyrelsen i Jönköpings län har tagit fram ett förslag till en tillsynsplan och det finns redan idag många byggnadsnämnder som upprättar tillsynsplaner, trots att det inte finns något krav på det. Att införa krav på en tillsynsplan för byggnadsnämnderna kan dock skicka en tydlig signal till de byggnadsnämnderna som inte har en plan för sitt tillsynsarbete att tillsyn är ett viktigt område för dem att jobba med.

Från och med det senaste årsskift skärptes lagstiftningen kring diskriminering och det tydliggjordes att bristande tillgänglighet kan räknas som en form av diskriminering. I och med detta kan det vara en idé att i enlighet med länsstyrelsernas förslag se över om reglerna kring enkelt avhjälpna hinder behöver förtydligas eller ändras.

Det kan också vara en idé att överväga att ge företrädare för personer med funktionsnedsättning rätt att överklaga ett tillsynsbeslut om enkelt avhjälpna

hinder och tillgänglighet. Det kan skicka signaler till byggnadsnämnder och fastighetsägare att tillgänglighet är en fråga som samhället tycker är viktig. Det skulle också tyddliggöra att det finns en part för vilken frågan är viktig och underlätta förståelsen hos fastighetsägare att tillsynen över enkelt avhjälpta hinder och tillgänglighet inte bara är något som byggnadsnämnden har intresse av.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900) [[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

[[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338)

Dokument

[Regleringsbrev Boverket 2014](http://globalassets/vagledning/kunskapsbanken/uppfoljning-2014/regleringsbrev-boverket-2014)
[[/globalassets/vagledning/kunskapsbanken/uppfoljning-2014/regleringsbrev-boverket-2014\]](http://globalassets/vagledning/kunskapsbanken/uppfoljning-2014/regleringsbrev-boverket-2014)

129 kB

[Regleringsbrev länsstyrelserna 2014](http://globalassets/vagledning/kunskapsbanken/uppfoljning-2014/regleringsbrev-lansstyrelserna-2014)
[[/globalassets/vagledning/kunskapsbanken/uppfoljning-2014/regleringsbrev-lansstyrelserna-2014\]](http://globalassets/vagledning/kunskapsbanken/uppfoljning-2014/regleringsbrev-lansstyrelserna-2014)

236 kB

Öppna data tillsyn

Här hittar du dataunderlag till statistik och information som finns med i uppföljningen av hur plan- och bygglagens regler om tillsyn tillämpas.

Dataunderlaget består dels av länsstyrelsernas svar på frågor rörande tillsyn som ställts i plan- och byggenkäten 2013-2014, en årlig enkät som besvaras av alla länsstyrelser. Här ingår även kommunernas svar på enkäten om lov och tillsyn för 2014. Dataunderlag finns även för länsstyrelsernas tillsynsenkät 2013.

Du har tillstånd att kopiera och distribuera våra öppna data samt göra bearbetningar. Ange Boverket samt aktuell enkät som källa.

Det finns en viss osäkerhet kring kvaliteten på de svar som inkommit genom enkäterna. I behandlingen av materialet har ett antal fel uppmärksammats och i vissa fall saknas svar. Kommunenkäten för 2014 har besvarats av 86 procent av landets kommuner. För resterande kommuner saknas svar helt. Statistiken ger dock en indikation på den utveckling som skett under året.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#) [<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument->

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](#)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[[### Dokument](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/?bet=2011:338]</p><hr/></div><div data-bbox=)

[Regleringsbrev Boverket 2014](#)

[[/globalassets/vagledning/kunskapsbanken/uppfoljning-2014/regleringsbrev-boverket-2014\]](#)

129 kB

[Regleringsbrev länsstyrelserna 2014](#)

[[/globalassets/vagledning/kunskapsbanken/uppfoljning-2014/regleringsbrev-lansstyrelserna-2014\]](#)

236 kB

[SKLs kommungruppsindelning.xlsx](#)

[[/contentassets/21b7a64ce6ab4ea096e27f16d7351e57/skl-kommungruppsindelning.xlsx\]](#)

17 kB